de hervormde kerkenraad gebruikte als nieuwjaarskaarten. Deze honderden tekeningen, allemaal keurig voorzien van een passepartout en opgeborgen in een speciaal meubel, hebben wij onlangs in ontvangst mogen nemen. Maar dat was het niet alleen. Ook de verzameling met bijna 500 stuks oude ansichtkaarten van Abcoude en Baambrugge vormen een belangrijke uitbreiding van ons beeldarchief. Nog maar niet te spreken over de talloze krantenknipsels en recente dorpsfoto's

Ons huidige Fortdepot begint behoorlijk vol te geraken. Het ziet er naar uit dat wij met een paar maanden gebruik kunnen gaan maken van een naastgelegen geconditioneerde ruimte. Onze buren, de Fortisten, zijn druk doende om een tweetal deuren te laten aanbrengen die deze ruimte moeten afsluiten. Wij houden u op de hoogte.

Tenslotte nog een correctie op een artikel over de Burgemeesters in de Angstelkroniek 22 van april 2006 pag. 264. C.J. Doude van Troostwijk was burgemeester tot 09-07-1903. Jhr. Mr. W.B. Sandberg werd beëdigd op 30-07-1903.

Oranjevereniging Baambrugge 1933-2008.

Dit jaar bestaat de Oranjevereniging Baambrugge 75 jaar. Al kort na haar ontstaan vonden er een paar gebeurtenissen plaats rondom ons koningshuis die aandacht vroegen. Begin 1937 was dit het huwelijk van kroonprinses Juliana en prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld. Een goed jaar later de geboorte van prinses Beatrix en in september van datzelfde jaar het 40-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. In deze bijdrage willen we stilstaan bij de oprichting en bij de verschillende activiteiten die de Oranjevereniging Baambrugge ontplooide in de jaren 1937 en 1938.

Eerst iets over de ontstaansgeschiedenis. Toen begin september 1933 koningin Wilhelmina bij haar 35-jarig regeringsjubileum een grootse hulde werd gebracht in het Olympisch Stadion te Amsterdam, was het maar voor een paar dorpsgenoten mogelijk dit mee te maken. Slechts enkelen konden bij de festiviteiten aanwezig zijn of, als zij een radio hadden, het huldigingverslag beluisteren. Maar in brede lagen deden de Baambruggers aan de echte feestviering niet mee. Bovendien was de viering van de laatstgehouden Koninginnedag op 31 augustus in Baambrugge "aller-treurigst" geweest, zo meldde een krantenverslag. Deze twee redenen gaven de dames W.F. (Mien) Grevenstuk (wonend aan de Kleiweg, nu nr. 36) en J.M. (Jo) Hoogeveen-Last (wonend aan de Rijksstraatweg, nu nr. 28) aanleiding de hoofden bij elkaar te steken om de mogelijkheid van de oprichting van een Oranjevereniging te onderzoeken. Hun actie had snel resultaat, want op 11 oktober 1933 hadden zij een aantal mensen bij elkaar getrommeld. "De aanwezigen waren", zo meldde *Het Nieuws* enkele dagen later, "zozeer doordrongen van het feit, dat het niet bestaan van eene zodanige vereeniging in de afgelopen herdenkingsdagen als een pijnlijk gemis gevoeld werd en zozeer overtuigd, dat zij in een algemeene behoefte zal kunnen voorzien, dat staande de bijeenkomst met algemeene stemmen werd besloten tot oprichting van *De Oranjevereeniging-Baambrugge*. Het doel van de vereniging had men als volgt geformuleerd. *Bij hen, die, verknocht aan ons Oranjehuis, ook de draagster van de Kroon met hartelijke gezindheid toegenegen zijn, het saamhoorigheidsgevoel op te wekken of te versterken, dat gevoel in het bijzonder op nationale feestdagen gelegenheid te geven zich te uiten en zoo mogelijk in goede banen te leiden.* Er werden tijdens die bijeenkomst spijkers met koppen

Mej. W.F.(Mien)Grevenstuk(1886-1952)

geslagen, want met voortvarendheid werd een bestuur gekozen. De burgemeester, Jonkheer Mr. C. Dedel, kreeg het erevoorzitterschap toebedeeld. De echtgenoot van mevrouw Hoogeveen-Last, J.Ph. Hoogeveen, werd voorzitter en de heer L. Hendrikse vicevoorzitter. Mede-initiatiefneemster mej. W.F. Grevenstuk nam het secretariaat op zich en de plaatselijke postkantoorhouder D. van Hilten zou de penningen gaan beheren. Voorts werden gekozen: dhr. mr. L. Portengen, het echtpaar D. Broekhuizen en C.C.J. Broekhuizen-van Kooten, de veehouders H.J. de Groot Dzn. en W. Verhoef, mej. C.M. Moerman en mede-initiatiefneemster mevr. J.M. Hoogeveen-Last. Alle Baambruggers van 18 jaar en ouder die instemden met het doel, konden lid worden tegen een jaarlijkse contributie van 25 cent. Tenslotte werd afgesproken het dorp in vijf wijken te verdelen. Alle inwoners werden door twee bestuursleden bezocht om leden te werven.
De eerste jaarvergadering werd op 30 april 1934 gehouden. *Zeer velen hadden aan de uitnodiging tot bijwoning van den Oranje-Avond gehoor gegeven*, zo meldde *Het Nieuws* van 4 mei daaraanvolgend. Na een welkom gaf voorzitter Hoogeveen allereerst de erevoorzitter, burgemeester Dedel, het woord. Nadat deze eerst de 25e. verjaardag van prinses Juliana herdacht had, sprak hij *zijn leedwezen erover uit dat, gelijk overal in het land, in Baambrugge de Oranjeliefde begon te verflauwen tot in het gedenkwaardige jaar 1933 een ommekeer viel te constateren.* Hij bracht daarna hulde aan de dames Grevenstuk en Hoogeveen die het initiatief namen tot oprichting van de Oranjevereniging Baambrugge. Hierna hielden voorzitter Hoogeveen en secretaris Grevenstuk een inleiding over respectievelijk *Oranje* en *Onze Vlag*. Aan het einde van zijn inleiding bracht de voorzitter de oprichting nog even onder de aandacht. Hij zei daarover het volgende: *Koningin Wilhelmina sprak eens: Oranje kan nooit genoeg voor Nederland doen.* Hij wilde dit vanavond eens omdraaien: Nederland kan nooit genoeg voor Oranje doen. Tijdens de herdenking van het 40-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina in het Olympisch Stadion te Amsterdam, hebben de inwoners van Baambrugge die bij hun radiotoestel luisterden, tevergeefs gewacht op de aankondiging van den omroeper: *Nu defileeren leden van de Oranje-Vereeniging Baambrugge*. Reeds toen drong tot verscheidenen door, dat dit schitteren door afwezigheid pijnlijk was en dat het zoo niet langer ging. Enkelen namen het initiatief en spreker sprak er zijn groote voldoening over uit, dat het beroep op de medewerking van de Baambruggers niet te vergeefs is geweest. *In den loop van een jaar hebben zich bijna 300 als lid van de opgerichte Vereeniging opgegeven, een aantal wat de verwachting verre heeft overtroffen.* Op een inwonertal van ongeveer duizend en rekening houdend met relatief heel wat grote gezinnen met kleine kinderen, kan gezegd worden dat er een ruim draagvlak was.
Huwelijk van prinses Juliana en prins Bernhard. Op 19 oktober 1936 hield de Oranjevereniging Baambrugge wederom haar jaarvergadering. Tijdens deze bijeenkomst ontstond er een levendige discussie over de wijze waarop in Baambrugge de op handen zijnde trouwplechtigheid van kroonprinses Juliana gevierd zou worden. Omdat op dat moment de datum van het huwelijk nog niet bekend was, werd besloten de aard van de feestelijkheden te laten afhangen van de tijd van het jaar waarin deze zouden plaatsvinden. Wel werd een verzoek van de Vereeniging Koninginnedag te Utrecht, die een financiële bijdrage vroeg van de plaatselijke Oranjeverenigingen om de prinses een provinciaal geschenk aan te bieden, afgewezen. Het argument daarvoor was, dat de kas van de Oranjevereniging gevuld werd door uitsluitend de leden. Men achtte het meer gewenst mee te doen aan het nationale huldeblijk en daarvoor huis aan huis met een bus te collecteren. Op die manier kon iedereen, dus ook de niet-leden, daarin zijn gave deponeren, *hoe klein die ook mocht wezen.*
Dat het bestuur in de daarop volgende maanden niet stil had gezeten, bleek op *de groote dag* 7 januari 1937. *'t Is feest, 't is feest op Baambrug*, hoorde men aller-

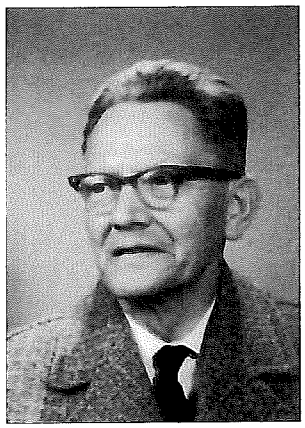

J.Ph.(Flip) Hoogeveen (1897-1974)

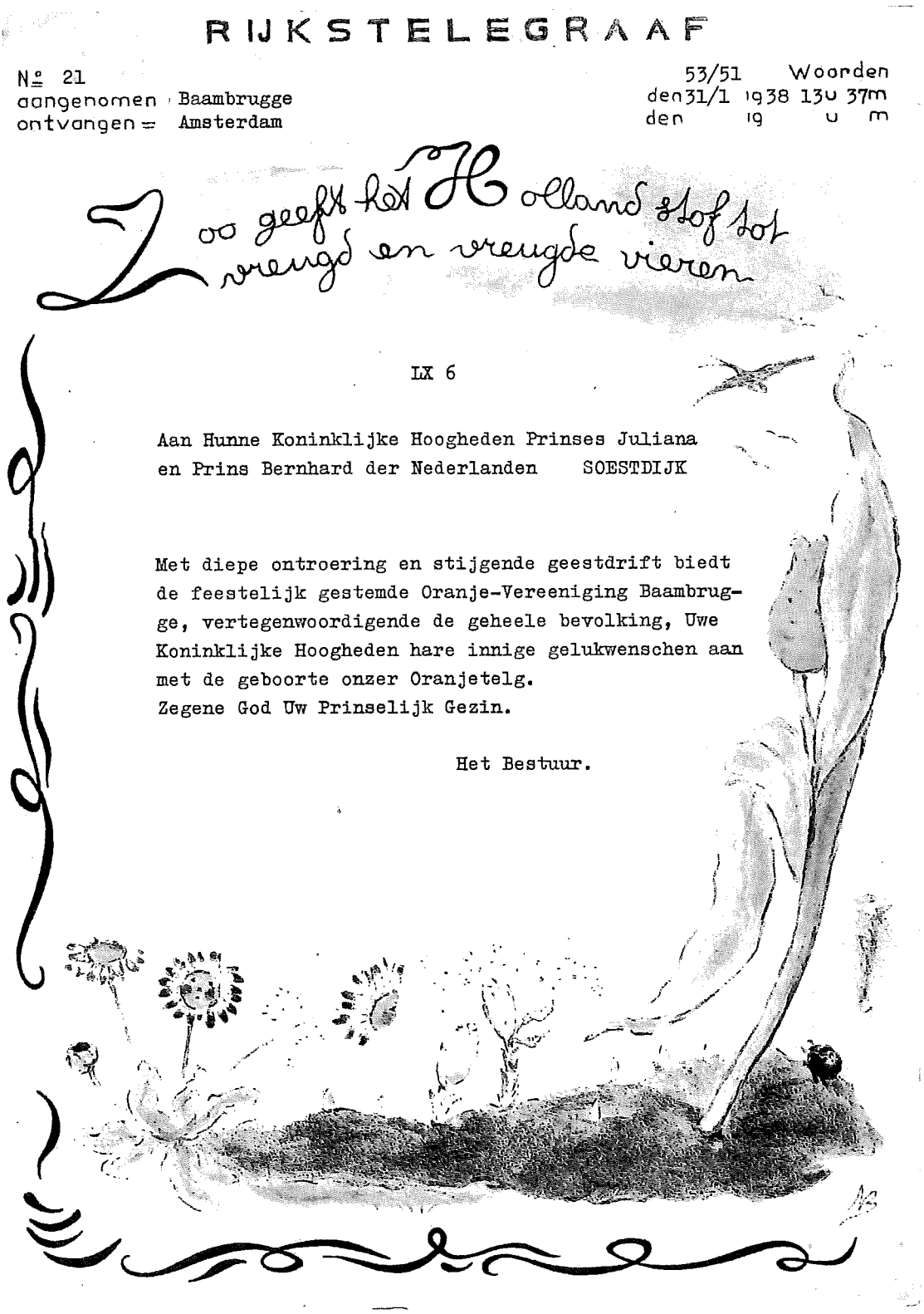

RIJKSTELEGRAAF

N° 21
aangenomen Baambrugge
ontvangen = Amsterdam

53/51 Woorden
den 31/1 1938 13u 37m
den 19 u m

Zoo geeft het Holland stof tot vreugd en vreugde vieren

LX 6

Aan Hunne Koninklijke Hoogheden Prinses Juliana
en Prins Bernhard der Nederlanden SOESTDIJK

Met diepe ontroering en stijgende geestdrift biedt de feestelijk gestemde Oranje-Vereeniging Baambrugge, vertegenwoordigende de geheele bevolking, Uwe Koninklijke Hoogheden hare innige gelukwenschen aan met de geboorte onzer Oranjetelg.
Zegene God Uw Prinselijk Gezin.

Het Bestuur.

Door de oranjevereniging verzonden gelukstelegram t.g.v. de geboorte van prinses Beatrix

wegen. Ieder die zich die dag naar het dorp spoedde merkte dat, toen ze de jeugdige feestvierders, zo'n 200 kinderen, in optocht achter de muziek aan zag lopen. Eerst onder de oude erepoort (op het dorpsplein nabij de hervormde kerk) door de Dorpsstraat in, daarna de buitenwijken langs om te eindigen in de garage van P.C. (Piet) van Dis aan de Rijksstraatweg. Daar vermaakten de *onbegrijpelijke toeren* van twee goochelaars de kinderen. Knap was,zo luidde het verslag, *dat de mannen hun kleine toehoorders meesterlijk ongemerkt bij hun voorstelling wist te betrekken*. Na de goochelaars kwam het muziekkorps Crescendo de garage in. Direct zette het in met: *'t Is een heerlijk, 't is een heuglijk feest, 't is feest voor iedereen*. De kinderen vallen ogenblikkelijk in en weldra galmt de op woorden gezette mars de ruimte door. Als om twaalf uur voor de kinderen het moment gekomen is om huiswaarts te keren, hebben ze een schitterende ochtend achter de rug en zijn ze bovendien voorzien van allerlei lekkernijen.
's Avonds werd het feest voortgezet voor de volwassenen, maar als schakel konden degenen die

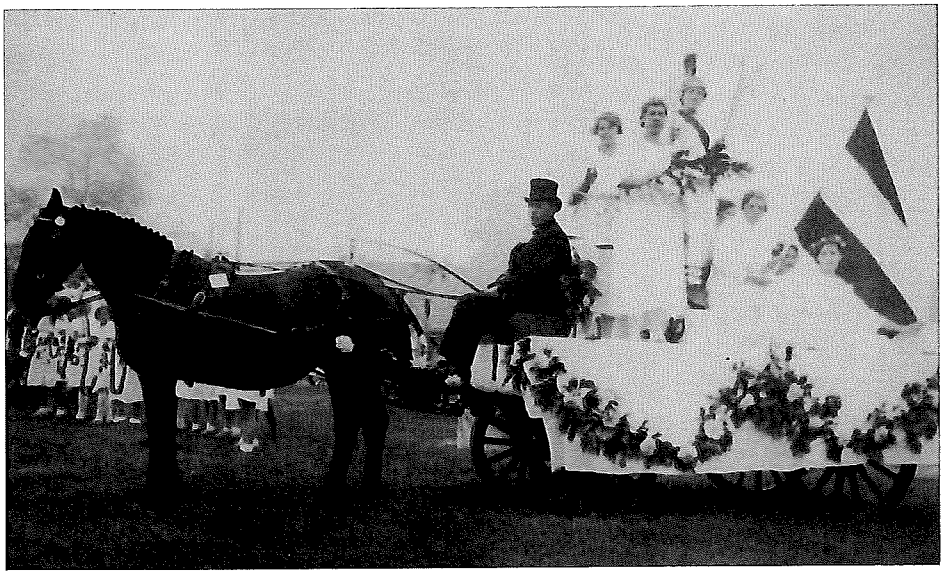

Vredeswagen met de Nederlandse Maagd. Allegorische optocht 1938. Op de bok: Cor Galekop. Staande tweede van links Matje Moen.

een radio bezaten, 's middags luisteren naar de uitzending van de plechtige huwelijksinzegening.
Even na half acht 's avonds stroomde het kerkgebouw van de Nederlandse Hervormde Gemeente vol. De voorzitter, J.Ph. Hoogeveen, heette iedereen welkom, in het bijzonder burgemeester A.L. des Tombe. Ook spreekt hij zijn erkentelijkheid uit naar de kerkenraad die zo welwillend de deuren van het kerkgebouw voor deze dorpsbijeenkomst heeft willen openstellen. Daarna besteeg burgemeester des Tombe de kansel en sprak zijn grote blijdschap uit, zo luidde het verslag, *over het feit dat zooveel mensen van elke gezindte hier tezamen zijn. Hij ziet hierin de nationale eenheid gesymboliseerd, welke toch immers de menschen niet apart behoeft te worden bijgebracht of voorgeschreven.*
Tijdens de voorbereiding van deze avond heeft het bestuur ongetwijfeld stilgestaan bij het aanwezig kunnen zijn van *elke gezindte*. Wat men daaronder ook kan verstaan, in Baambrugge betekende dit dat de gereformeerde, hervormde en rooms katholieke inwoners aan hun trekken moesten kunnen komen. Uitgenodigd waren: H. Brouwer uit Amsterdam (gereformeerd), ds. R. Dijkstra uit Amsterdam (hervormd) en mr. M.M.G.Th. de Kort uit Bussum (rooms katholiek).
De heer Brouwer had als onderwerp gekozen: *'t Was Oranje, 't is Oranje, 't zal Oranje blijven.* Ds. Dijkstra sprak over: *Het huwelijk van de andere Juliana* (van Stolberg). Dhr. de Kort tenslotte bepaalde zijn gehoor bij: *Oranje, ons houvast.*
Aan het eind van de avond kon voorzitter Hoogeveen voldaan vaststellen, *dat de sprekers een gretig gehoor vonden.* Tenslotte bracht de zangvereniging De Lofstem met toewijding het *Domine, salvam fac Reginam nostram!* (Heere, behoed onze Koningin!) van A. Giesen ten gehore, waarna ds. P. Six Dijkstra, die een jaar eerder predikant was geworden van de hervormde gemeente, een kort slotwoord sprak. *Baambrugge kon terug zien op een schoonen Oranjedag*, zo meldde Het Nieuws. Een paar weken later vond er nog een vertoning van de Oranjefilms plaats in de gereformeerde kerk Postwijck." Ook hier was de belangstelling groot", zo meldde het krantenverslag , *en kon ieder op het doek alles, wat het Koninklijk Gezin betrof, aanschouwen.*

Geboorte Prinses Beatrix.
Tijdens de jaarvergadering op 20 oktober 1937 werd stilgestaan bij de festiviteiten die plaats moesten vinden ter gelegenheid van de geboorte van prinses Beatrix die in januari 1938 verwacht werd. Evenals bij het huwelijk van prinses Juliana en prins Bernhard gaf ook nu de wintertijd een probleem. Voor welk onderkomen moest gekozen worden? Aanvankelijk werd de raadszaal genoemd, maar die kon onvoldoende mensen herbergen. Toen viel de keuze maar weer op de garage van Piet van Dis. Voorts werd vanuit de vergadering gesuggereerd een *flinke lichtstoet* (fakkeloptocht) te organiseren.
De avond voorafgaande aan de nationale feestdag, toen *de blijde incomste van de Oranjetelg bekend werd*, vond er in de hervormde kerk een dankdienst plaats, *welke zich kenmerkte door een geest van nationaal bewustzijn, die door de spontane wijze waarop het Wilhelmus werd aangeheven, tot uiting kwam*, zo luidde het krantenverslag. Ds. Six Dijkstra overdacht de Bijbelwoorden *Welgelukzalig zijt gij, land, welks koning een zoon der edelen is.* (Prediker 10 : 17a). Aan de hand hiervan belichtte hij stap voor stap de geschiedenis van ons vaderland, nauw verbonden als die was aan de daden der Oranjes. Nadat de dienst was beëindigd, sloten de kerkgangers en de buiten wachtende schare zich aan-

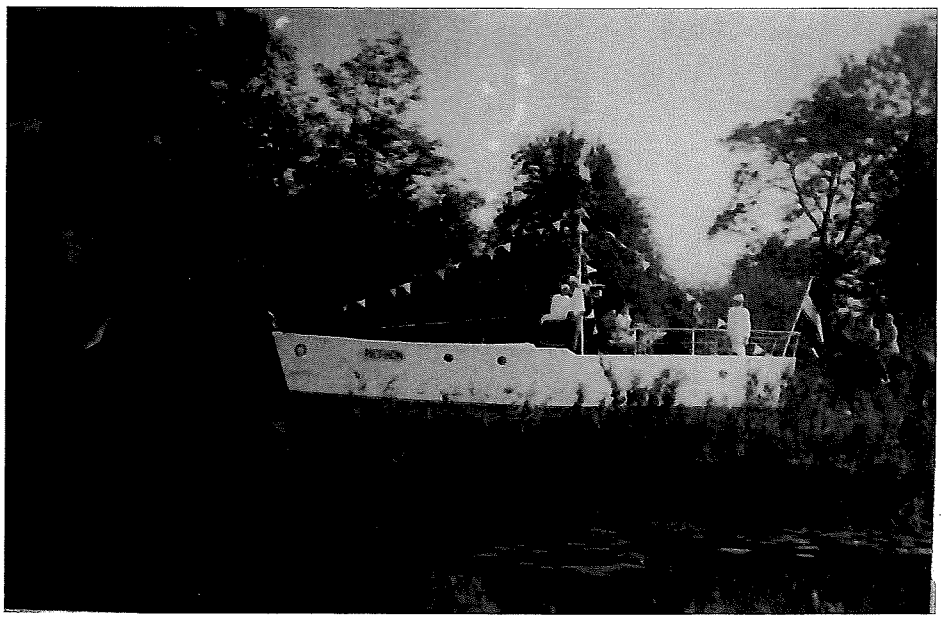

De Piet Hein. Allegorische optocht in 1938 t.g.v. 40-jarig regeringsjubileum koningin Wilhelmina

een om, nadat burgemeester A.L. des Tombe met een passend woord het feestelijk gebeuren had herdacht, een tocht door het dorp te ondernemen onder begeleiding van vrolijke tonen van het muziekkorps Crescendo. De rondgang eindigde bij een, 's middags haastig opgezette, houtmijt die aangestoken werd en veranderde in een groot vreugdevuur. De volgende morgen werd er voor de jeugd in de garage van Piet van Dis eerst een film over Zuidpooldieren vertoond. De vreugde der kinderen kende geen grenzen en zij genoten zeer. Daarna werd de Oranjefilm gedraaid, waarop het een jaar eerder gesloten huwelijk van prinses Juliana en prins Bernhard was vastgelegd. Niet alleen de kinderen, maar ook hun ouders waren dolenthousiast dit beeldmateriaal te kunnen zien. Aan het eind van deze dag werd er in de gereformeerde kerk Postwijck een dankstond gehouden, die *een waardig slot vormde voor dezen blijden Oranjetijd.* Zo werd de geboorte van onze huidige koningin op Baambrugge gevierd.

Hoe kwamen de Baambruggers in een tijd dat er nog nauwelijks communicatiemiddelen aanwezig waren, nu aan de weet wanneer de dankdienst gehouden zou worden? Daarover vonden we een interessant stukje in Het Nieuws begin januari 1938. De kop luidde: *ALS HET ZOVER IS*, met daaronder: *Gaat de klok luiden op den gewichtigen dag voor Vorstenhuis en Vaderland: vóór twaalfen, dan spoede men zich dien eigen avond om 7 uur -wat de Ned. Herv. Gemeente betreft- naar het kerkgebouw, om dan gemeenschappelijk uiting te geven aan zijn dankbaarheid. Mocht echter de klok na twaalfen haar stem doen horen, dan wordt den volgenden avond de kerk voor dit doel opengesteld. Echter, zou het op een Vrijdag of Zaterdag vallen - dan zal de Zondag kerkelijk het hoogtepunt worden. Het wachten is nu maar op den eersten galm.* Veertigjarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina.

Begin september 1938 had Baambrugge een sierlijk aanzien. Op 6 en 7 september werd op grootse wijze het veertigjarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina gevierd. Niet minder dan vijftig gezinnen hadden in hun tuinen en aan hun gevels en bruggetjes fleurige slingers gehangen. De Oranjevereniging had een jury ingesteld ter bepaling van de mooiste versiering. Welnu de inwoners hadden hun best gedaan. Boerderij Vrederust aan de Binnenweg bijvoorbeeld verrees als een wit toverpaleis uit de omgeving, terwijl de stemmig gehouden lichtjes die in de tuin tussen de weg en de Angstel waren neergezet, een heel aparte sfeer schiepen. Maar ook de gekleurde kleine lichtjes aan de Zuwe deden weldadig aan. En ds. Six Dijkstra had in de pastorietuin aan de Dorpsstraat een oranje parasol geplaatst die omgeven was door grillig aangehangen lampionnen. Op de eerste dag waren er 's morgens de kinderspelen. Ze mochten hun krachten met elkaar meten door onder andere zaklopen, blokrapen, vlag stekken, bal op bord en ezeltje prikken. 's Middags was er voor de volwassen mannen gekostumeerd hindernis lopen. Met hoge hoed op en pandjesjas aan moest men door autobanden kruipen en zo snel mogelijk over een strak gespannen stuk zeil lopen om de eindstreep te halen. Daarna kwam voor dames de zo bekende stoelendans, hun grote feestnummer. Dansend in een grote kring moesten zij, als de muziek ophield met spelen, iemand vastpakken van de kring die binnen hen stil stond. Dat was er altijd één minder dan de dansende dames. De danseres die iemand niet wist vast te pakken, viel uit. 's Avonds werd er nog een lampionnenoptocht gehouden onder leiding van het muziekkorps Crescendo. De vol-

gende dag trok er een allegorische optocht door het dorp. Met spanning was daarnaar uitgekeken. Hoe creatief waren de Baambruggers? De voorbij trekkende stoet overtrof elke verwachting. Wat zagen ze? Een wagen met kabouters die met hun blozende wangen de indruk wekten allemaal broertjes van elkaar te zijn. Het prinselijk jacht Piet Hein met daarin de *heuse prinses Juliana*. De vredeswagen met daarop de Nederlandse Maagd, omgeven door haar dienaressen met emblemen. Ook ontbrak een wagen met *onze Indiërs* niet, die, gezeten in een hut met rieten dak, hun *Hulde aan het Moederland* wilden kenbaar maken. Voorts herleefde het oude boerderijleven, zoals het boven op een wagen staande karnmeisje en daarachter het vakkundig opgetaste voer (wagen) hooi. Het was al met al een fleurige stoet, die door dikke hagen kijkers werd bewonderd. 's Middags traden de Slotruiters met hun kunsten voor de Baambruggers op. Ze gaven onder bekwame leiding hun acrobatentoeren ten beste, zoals nog niet eerder vertoond was. Zelfs een *ruiterstoelendans* ontbrak niet. Hierna kwam het ringsteken op versierde tilbury's. Het typisch Utrechtse wagentje was weer in ere hersteld, herinnerend aan de tijd dat men hiermee vrolijk ter bruiloft en ter kerke ging. De dag werd besloten met een groot openluchtconcert, gegeven door Crescendo en het christelijk gemengd koor De Lofstem, dat ter gelegenheid hiervan een speciaal koor van jonge meisjes had samengesteld. Het schoolplein naast de hervormde kerk was overvol met een enthousiaste menigte belangstellenden. Voorzitter Hoogeveen besloot de avond met *zijn grote vreugde uit te spreken over al het genotene, niet alleen deze avond, maar ook van beide dagen.*
Tenslotte moet nog vermeld worden, dat de middenstanders aan een etalagewedstrijd meededen. Bakker van Walbeek aan de Brugstraat met zijn prachtige oranje taarten won de eerste prijs, de kruideniersetalage van broer en zuster Nees en Geertje Bos aan de Dorpsstraat kreeg een goede tweede plaats en die van groenteboer Scholten aan de Rijksstraatweg tegenover de brug, de derde.
Na haar vijfjarig bestaan kon de Oranjevereniging Baambrugge terugzien op een aantal geslaagde vieringen. We eindigen met de woorden die secretaris mej. W.F. Grevenstuk in haar voorgelezen jaarverslag in 1938 uitsprak: *We gaan na ons eerste lustrum de nieuwe periode vol moed in, nauw verbonden met dit ééne: de liefde tot ons Oranjehuis* . Twee jaar later werd de Oranjevereniging voor vijf jaren het zwijgen opgelegd.

Harmen Hoogenhout

Het jaar 1908

Onze beide dorpen waren honderd jaar geleden nog overzichtelijk van omvang. De kern van Abcoude werd gevormd door de Kerkbuurt (Kerkstraat), Kom (het Kerkplein), de Straatweg (Amsterdamsestraatweg), Jaagpad (Voordijk), Achterdijk (Raadhuislaan en Heinkuitenstraat), Weg Voetangel (Meerweg). In totaal stonden er zo'n 275 huizen. Verder de Stationsweg en de Baan (Stationsstraat), de Hoogstraat en de Straatweg (Molenweg) met 125 huizen. M.a.w. in totaal 400 huizen. Aantal inwoners ca 1.100.

De kern van Baambrugge was nog overzichtelijker. Tot de bebouwde kom werd gerekend een deel Straatweg(Rijksstraatweg), Klein Baambrugge en het Zandpad(Zand en Jaagpad), Binnenweg, de Zuwe, de Dorpsstraat en de Kleiweg met in totaal ongeveer 135 huizen. Aantal inwoners ca. 400.

Per 31-12-1908 telde de gemeente Abcoude-Baambrugge 1563 inwoners en de gemeente Abcoude-Proostdij 1543 inwoners.
Het kwam er op neer dat ongeveer de helft van de bevolking in de beide dorpskernen woonde. De andere helft was woonachtig in het buitengebied. Daarbij moet bedacht worden dat de boeren heel veel inwonende knechten en dienstboden hadden.

Een kleine honderd jaar later telt de vergelijkbare gemeente Abcoude 8670 inwoners.